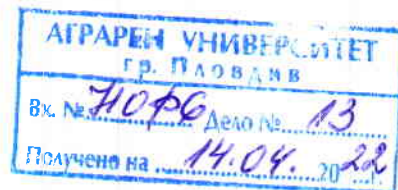


СТАНОВИЩЕ



върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност „Растениевъдство“.

Автор на дисертационния труд: Йордан Рангелов Йорданов, задочен докторант към катедра „Растениевъдство“ при Аграрен университет, гр. Пловдив.

Тема на дисертацията: „Проучване върху основни звена от технологията на *Triticum monocossum* L., *Triticum dicocum* Sch., *Triticum spelta* L., в условията на биологично земеделие“.

Рецензент: Проф. д-р Нуреттин Тахсин Тахсин, Аграрен университет, гр. Пловдив, 6.1 Растениевъдство, 04.01.14 Растениевъдство, определен за член на научно жури със заповед № РД-16-149/28.02.2022 г. на Ректора на Аграрен университет, Пловдив.

1. Актуалност на проблема.

През последните десетина години в България се наблюдава завишен интерес към отглеждането на /диви/ несъщински пшеници, в частност на еднозърнест лимец, двузърнест лимец и пшеница спелта.

Интересът към тези древни видове е подновен и заради търсенето на традиционни продукти, подходящи за отглеждане в бедни и необлагодетелствани зони, за запазване на генетичното разнообразие на полските култури и поради повишаване на броят на хората, които развиват алергия към глутена.

От научна гледна точка все по-голямо значение придобива, както конвенционалното, така и биологичното производство на тези видове. В тази връзка представената дисертационна работа е изключително актуална за науката и за селскостопанското производство, защото дава отговор на оптимизирането на основни елементи от технологията – гъстота на сеитба и торене - при трите древни видове пшеници – *Triticum monocossum* L., *Triticum dicocum* Sch. и *Triticum spelta* L., в условията на биологично земеделие.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертационната работа е ясно и точно формулирана, като за нейното постигане са поставени седем основни задачи. За изпълнение на поставената цел и задачи е проведен полски експеримент в периода 2018 – 2021 г. в Агроекологичния център /Демонстрационен център/ за биологично земеделие при Аграрен университет – Пловдив. За установяване на някои тенденции е проведен и съдов опит в лаборатория в Аграрния университет.

В проучването са включени трите древни видове пшеници – *Triticum monocossum* L., *Triticum dicocum* Sch. и *Triticum spelta* L., отглеждани в условията на биологично земеделие. Подбрани и проследени са достатъчен брой показатели за постигане на целта на изследването. Подробно са описани методите на работа при полски условия, агротехниката на полския опит, както и методите за статистическа обработка на данните. Трябва да се отбележи, че обхватът на направеното проучване е доста голям, проведен при полски условия и много ценен от практическа и приложна гледна точка.

Направен е подробен почвено-климатичен и агрометеорологичен анализ на района на провеждане на опита, както и на годините на изследванията.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е написан на 171 стандартни страници и включва 10 основни раздела, които по обем, структура и баланс между отделните части отговаря напълно на изискванията за присъждане на ОНС «Доктор». Получените резултати са обобщени и много добре онагледени, чрез умело използване и интерпретиране в 86 таблици и 12 фигури и показват способността на докторанта да систематизира получените резултати от експеримента.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Направен е подробен и задълбочен литературен обзор по темата, като са посочени получените научни резултати на редица български и чуждестранни изследователи по разглеждания проблем. Използвани са 204 научни публикации, което показва много добрата подготовка на докторанта по отношение на някои основни елементи от технологията – гъстота на сента и торене - при трите древни вида пшеници – *Triticum monococcum* L., *Triticum dicoccum* Sch. и *Triticum spelta* L., както при конвенционално, така и в условията на биологично земеделие.

Обсъждането на получените резултати от експеримента е направено последователно, компетентно и задълбочено, чрез интерпретиране на данните в съответствие със съвременните научни достижения в тази област. В обсъждането докторантът умело съпоставя, сравнява и коментира получените резултати на базата на данните на други автори. От дисертационния труд се вижда, че докторантът може да провежда самостоятелна полска експериментална работа и правилно да интерпретира големия обем получени данни, а използваните статистически методи за тяхната обработка повишават прецизността при оценка на резултатите.

5. Приноси на дисертационния труд.

На базата на получените резултати са направени следните научно- приложни приноси:

За пръв път в комплексно многофакторно проучване е установено влиянието на завишена посевна норма и торене при местни форми от трите древни пшенични вида – *Triticum dicoccum* Sch., *Triticum spelta* L. и *Triticum monococcum* L.; Установено е влиянието на нарастващата посевна норма от 500 до 900 к.с./m², в комбинация с два продукта за торене – почвения тор Италполина и листния тор Нагурамин, върху растежа, развитието и формирането на продуктивността на местни форми еднозърнест лимец, двузърнест лимец и пшеница спелта в условията на биологична система на земеделие; Направени са конкретни изводи и препоръки за отделните видове, свързани с посевната норма и торенето, на база на сравнителната им оценка в експеримента, дисперсионния анализ и установените корелационни зависимости, както и чрез комплекс от физиологични параметри е показано, че приложеното почвено и листно торене подобрява фотосинтетичната активност на растенията от видовете спелта, еднозърнест и двузърнест лимец; Направена е сравнителна оценка на физичните, биохимичните качества и минералния състав на зърното (голо и плевесто), в условията на изпитваните фактори и биологичната система на земеделие.

6. Публикувани статии и цитирания.

Приложени са две публикации, пряко свързани с дисертационния труд, от които една самостоятелни и една в съавторство с научните ръководители. Сумарният брой на точките е 40 и отговаря на минималните наукометрични изисквания за придобиване на

образователната и научна степен „Доктор“, съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България. Няма представен документ за цитиране на статиите.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

В заключение бих искал да изтъкна, че предложеният от докторанта Йордан Рангелов Йорданов дисертационен труд по структура и съдържание отговаря на всички изисквания за образователната и научна степен „Доктор“. По същество той е методически добре поставен и завършен научен продукт, който има голям принос в биологичното отглеждането на трите древни вида пшеници – *Triticum monococcum* L., *Triticum dicoccum* Sch. и *Triticum spelta* L.

Въз основа на направеното изложение давам **„ПОЛОЖИТЕЛНА“** оценка на представената за защита дисертация. Това ми дава основание да гласувам „ЗА“ и предлагам на членовете на почитаемото Научно жури да присъдят на Йордан Рангелов Йорданов образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Растениевъдство“.

Дата: 06.04.2022 г.

гр. Пловдив

Подписите в този документ са заличени във връзка с чл.4, т.1

от Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ Регламент относно защитата на данни).
